

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczá-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 17.

Akik nem akarnak dolgozni.

(K. Ö.) Az arató munkások budapesti vezérei az idén is oly bérszabályzatot állapítottak meg, melyet a gazdák el nem fogadhattak. Ha elfogadják, egyszerűen tönkre mennek. Mivel azonban a munkások egy része józan eszét elvesztette, egyszerűen munka nélkül van. Most azután, miután arató munkát nem kapnak, munka után jajgatnak. Szidják a gazdákat, akik nem okai annak, hogy ők munka nélkül maradtak, a vezérek pedig, akik a munkást félre vezették, rajtok segíteni nem tudnak.

Mivel indokolhatják a munkások, hogy munkát nem vállaltak? Igazában semmivel. Mert az nem ok, ami indokolná a munkaszerződéstől való tartózkodást, hogy ők látni akarják az aratás eredményét. Mert a munkás az 1898. évi II. t.-c. értelmében, akárhogyan is szerződik, az aratás tényleges megkezdése előtt kijelentheti, hogy részért, avagy pénzért akar-e dolgozni. Ha tehát az ő nézete szerint a részért való aratási munka reá nézve nem haszonhajtó, akkor kijelenti, hogy az azon a vidéken szo-

kásos napszámot akarja holdankint készpénzben. És a gazda ebbe bele törődni tartozik. A munkástörvény tehát inkább a gazdára, mint az arató munkásra nézve terhes és nincs okuk az aratómunkásoknak azt deres törvénynek elnevezni.

Más itt a baj. Az arató munkás azért nem vállal munkát, mert szociálistának vallja magát. De hát kérem, mi köze a szociálizmusnak ahhoz, hogy az arató munkások ne dolgozzanak. A szociálizmus gazdasági és társadalmi rendszer, melyhez semmi köze az aratómunkásoknak. Ezek az aratómunkások, kik munka nélkül maradtak, bizonyára nem értenek a szociálizmus politikájához, a vezérek sem és most mégis szociálisták.

Dolgozni nem akar, hacsak tulságos magas bér mellett, mit a munkaadó fizetni nem képes. De azért megélni mégis akar és lázong, mert munka nélkül nincs oly módja, mint mikor folyton és szorgalmasan dolgozott. És erre feljogosítva érzi magát, mert ő szociálista. Az elméletről fogalma sincs, de a gyakorlatban szociálista.

Nálunk tehát másképpen fejlődik a szociálizmus, mint a külföldön, ahol sikerült az ipari munkásokat a szociáliz-

mus elmélete köré csoportosítani és legalább a látszatát megmenteni annak, hogy politikai rendszerről van szó. Mi erről nem beszélhetünk, mert a nálunk időközönként jelentkező szociálistikus mozgalmak inkább anarchikus, mint szociálistikus jelenségek. Mert a szociálistikus sem tanítja azt, hogy a munkásember rázzon le magáról minden kötelességet, ne ismerjen el magára nézve kötelezőnek semmiféle társadalmi jogot, hisz utóvégre a szociálizmus sem akar mást, mint a maga elmélete szerint bizonyos társadalmi rendet megteremteti.

A vezérek izgatásának pedig az lesz a következménye, hogy az aratómunkások nélkül maradt munkások a télen koplálni fognak. A vezérek nem, mert azok a pártkasszából éldegélnek. Az üres gyomor azonban rossz tanácsadó. Így keletkeznek a társadalmi zavargások, a melyek tulajdonképpen onnét erednek, mivel néhány dologkerülőnek sikerült a néplelekhez hozzáférköznie és azt hatalmába ejtenie.

Tormészetelesen, hogy tenni kell valamit ellene. Az, hogy a dologkerülő munkás éhezni fog, ha megtörténik a kellő fevilágosítás, szintén kijózanítólag fog hatni reája, mert látni fogja, hogy akik

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A satnya.

Guy de Teramond.

A napfényes uton erővel robogott az automobil. Szédítően kanyarodott a fásor szögellésénél s nagy porfelhőt hagyott maga után.

Egy kis házikó előtt, ahol piszok, dudva lepelt el mindent, rongyos férfi ugrott fel és öklét rázva ordította:

— Banditák!

Egy kis boglyas paraszt volt, vad és kegyetlen arcu, rossz szellemű, tipikus brutális alak; a mestersége mészáros, de a foglalkozása favágó. Nyomorúságosan él feleségével és három gyermekével az utszéli putriban.

A kocszvezetőt egy kis jó érzés fogta el. Megállította a gépet s odaintette az embert.

— Ej mit, pajtás, mi bajod van velem?

A veresbajuszu dühvel mormogta:

— A géped az ördög masinája, földi.

— A vezető nevetve rázta meg fejét.

— Ha az én gépem volna . . . A doktor

Mosahildé. Hát haragszol erre a veres masinára.

Olyan is, mint a vér. De nekem semmi bajom

vele . . . Aki alákerül, az bizony nem köszöni meg.

A zsebéből dohánypaxist vett elő, megkínálta a másikat. Maga meg tovább beszélt.

— De hát mért nem. Jól megfizetnek. Utoljára is annak jó, aki itt marad. Tavaly is Quenuban, egy gyereket legázolt e gép. Az apja kapott ezer tallért. Ami igaz, igaz. Gyerek hamarabb van, mint pénz.

Az ember szippantott a burnótból hosszút, melyet, aztán gyűlölködve nézett a gépkocsira.

— Egyszer pórul jár. Egy puskaölvés neki . . .

Megdörzsölte orrát a két ujjával és visszacammogott a háza elé. A gép elrobogott.

Bent rotyogott a vacsora a tűzön; a felesége lármázott s égett zsirszag büzlött ki.

Egyik sarokban két mocskos gyerek játszott, felsütlelenek, rakoncátlanok. A macskát kintózták. Távolabb egy harmadik kuporgott. mozdulatlanul, szomorú és bágyadt szemmel nézte a többi.

A paraszt megállott egy percre és elnézte erőtől duzzadó két bocsát s apai püszkeséggel morogta:

— Nem adnám ezer tallérért egyiket se.

Az átkozott kis fickók.

Aztán a szegény nyavalyásra pillantott s elkomorodott. Odavetette neki durván:

— Ezt olcsóbban is odaadnám.

S mint nap-nap után, ahányszor meglátta ezt a páriát, akinek ép oly nehéz volt az élet, amelyen teher másokra is, így mordult rá:

— Te nyavalyás.

A vacsorát hamarosan felhabzsolta s magával vitte kutyáját az erdőbe. Az uton így tűnődött:

— Háromezer frank, ez az ára ennek a szép mezőnek, buzástól, mindenestől. Ez a darab föld elég, hogy jól megéljen belőle az ember, gyerekestől.

Egyre jobban izgatta a goodolat. Kalkulált, kombinált.

De ilyen összeg, az csak álom egy rongyos koldusnak . . . Ah és hány gazdag van, aki szívesen megfizetné, ha egy poronty ott maradna elgázolva a porfelleg alatt.

Ennél a gondolatnál a homlokára csapott.

— Uristen, hisz így meg az éhségtől halnak meg.

Hirtelen, mintha meghallotta volna két erős, falánk gyermeke éhes sirását . . . s ott volt a harmadik, a satnya . . . aki megkeres-

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú műtermekben úgy
Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában angol kosztümök, mint francia
ruhák rendkívül olcsó
 hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva. **á r b a n elvállaltatnak**

nem hallgattak a vezérekre, azoknak van betevő falatjuk, míg ő éhezni kénytelen. De ez nem elég. Hozzá kell férközni a nép lelkéhez és megnyerni a nép bizalmát. Mert éppen a bizalmatlanság a társadalmi bajok kuforrása. Bizalomra hangolva, jó uton vezethető.

Miniszter és alispán.

Biharmegye közszükségleti alapja.

Részletesen ismertettük annak idején, hogy Biharmegye közszükségleti alapjának költségvetését a miniszter csak nagyobb törlésekkel hagyta jóvá. A törlések oly nagy arányúak voltak, hogy a megye gazdálkodására bénító hatással bírnak. Az alispán a miniszter intézkedése miatt felírt s kérte, hogy változtassa meg előbbeni határozatát.

A miniszter a felterjesztésre a törvény értelmében 6 nap alatt köteles válaszolni. A felterjesztéstől számított hat nap csak ma fog letelni. A megyén érthető izgalommal tárgyalják mindenfelé az ügyet. A tisztviselők legnagyobb része abban a meggyőződésben van, hogy a miniszter nem fog változtatni előbbeni határozatán, a kisebbség azonban még bizik benne, hogy nem kerül az ügy a közigazgatási bíróság elé.

Ilyen hangulat uralkodott a vármegyén egészen tegnap reggelig, amikor a posta meghozta a miniszter újabb döntését.

A belügyminiszteri leirat nem változtatta előbbeni semmit. A költségvetésből történt törléseket mindenben fenntartja. Az újabb határozatokat nem indokolja a miniszteri leirat s az ügyet a törvényes formákban a tovább való tárgyalás alá bocsátja.

A miniszter intézkedésére az alispán el volt készülve. Egész biztosra vette, hogy nem

fog más határozatot hozni a miniszter, ezért már előzőleg úgy intézkedett, mintha lent lett volna a miniszteri leirat. A törvény intézkedése értelmében a hasonló esetben a megye alispánjának joga van rendkívüli közgyűlést hívni össze. A közgyűlés összehívására az alispán már tegnapra, mire a leirat megérkezett, kinyomatta a meghívókat s azokat még a délelőtti folyamán elexpediáltatta a bizottsági tagoknak. A meghívó szövege a következő:

Minden bizottsági tag urnak!

A közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló 1907. évi LX. t. c. 7. §-ának harmadik bekezdésében előírt köteleességemnél fogva a vármegye törvényhatósági bizottságának t. tagjait folyó évi július hó 25-én, d. e. 11 órákor, a vármegyei székház nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésre ezennel meghívom.

Ezen rendkívüli közgyűlés egyedüli tárgya lesz Belügyminiszter urnak a vármegye 1908. évi közszükségleti alap költségvetése tárgyában kelt 60428—1908 számú rendelete.

Erről bizottsági tag urat oly felkéréssel értesitem, hogy a rendkívüli közgyűlésen megjelenni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1908. évi július hó 17-én.

Miskolczy,
alispán.

A rendkívüli közgyűlés az ügyet a közigazgatási bírósághoz fogja utalni. A közigazgatási bíróság van aztán hivatva eldönteni, hogy a miniszter jogosan törölte a költségvetésből vagy sem. A közgyűlés az ügyet úgy fogja felterjeszteni, hogy azt a bíróság soron kívül intéztesse el. Ez esetben a bíróság köteles három nap alatt dönteni a felterjesztésben.

A közgyűlés a megyegyűléseinek egyik legérdekesebb közgyűlése lesz, amennyiben ez az első eset az országban, amikor a garantiális törvények alapján keres a törvényhatóság támogatást a miniszter intézkedése ellen.

hetné a többinek, a mi kell, ha az ügy lehetne . . .

Mire az életben az istenadta poronty? Teher csak magának is, szüleinek is. Ha megnő, dolgozni nem bír, koldus lesz, másik irtalma tartja, az utszélen fog koldulni . . .

Ah, milyen jó volna neki is . . .

Ettől kezdve nap-nap után, ha a vörös automobil megjelent, mindig utána fordult, éhesen, vágyakozva. S lassan már szinte úgy érezte, hogy mikor elrobog örületesen, magával viszi a pénzét . . .

Végre kitört belőle az elszántság.

Összeszedte minden esztét s okoskodott, mit kell tenni. Egész hozzá is szokott. Már természetesen találta a dolgot. Es ahányszor ránézett a satnyára, mindig úgy tetszett neki, haragudnia kell rá, amiért nem tette még meg a köteleességét.

De a gyerek, mintha gyengült volna, sose ment ki a házból.

Düh fogta el, megverte, kinezta.

— Tönkretesz a nyavalyás . . . Meglásátok, még tönkretesz.

Egy reggel megint új hirt hozott az automobilvezető. Sain-Martin-les-Brunaux mellett egy automobil elgázolt egy asszonyt meg egy gyereket s óriási pénzt fizettek érte.

Ez az utolsó lökés volt.

— Hát mindenki kap, csak én nem bírok hozzájutni? Csak én nem? . . . Hah, cudarság. Egész éjjel nem aludt. Ott zugott fejében a satnya, a mező, az érett vetés, az automobil, mint valami örült forgószél.

Reggel az asztalra könyökölve, vérbe borult szemmel törte az agyát.

Végre tisztában volt mindennel. Meg volt a terve. Nagyon is könnyű lesz. Az asszonyt elküldi a háztól, a két kicsit bezárja, a satnyát meg kiteszi az ut közepére. A veres automobil mindennap ugyanabban az időben megy itt el . . .

Ah! és megkapja a pénzt és micsoda öröm lesz az! Nem lesz többet ilyen szegény ördög, vége a szomorúságnak, a szenvedésnek.

Hirtelen rémületes sikoltást hallott be kívülről.

Felriadt álmodozásából, kitört, kirohant s mint a szélütött, bámult maga elé. Nem értette, nem értette, mi történt.

Vértenger az uton; por issza a drága kis vért. És két fia, két egészséges fia, összeroncsolt tagokkal fetreng a földön. És egyre távolabb vágat az átkozott ördög, egy sárga automobil, egy ismeretlen automobil, egy soha többé eléje nem kerülő automobil.

Öngyilkosság a pénz miatt.

Tegnap délután ismét eldőrdült egy revolver lövés, amellyel egy meggondolatlan fiatalember akarta magát eldobni az életet.

A Nemzeti-szállodában ugyanis egy nagyobb társaságban, vig kompanyia közt mulatott Klein Armin, egy helybeli jómódu mészáros fia. Már vagy két-három nap óta egyfolytában mulatott, két kézzelszórta a pénzt mindenütt, egyik kávéházból a másikba ment egyik mámor multával kezdetét vette a másik. — Tegnap elfogyott a pénze s az apjához fordult, aki megtagadta a kérés teljesítését s nem volt hajlandó a fia további léhaságainak a tetemes költségeit fedezni.

A fiatalember erre elment az említett vendéglőbe s többek társaságában ott töltötte a délutánt. Egyszerre felkelt az asztaltól, fölment a vendégszobákhoz s egy üres szobába benyitva, mellbe lőtte magát. Az óriási durranásra roszszat sejtve rémülten rohant föl a szállodai személyzet s ott találták a szerencsétlen fiatalembert a diványon, vértócsában, a melléből vastag sugárban szökölt a vér. Az asztalon egy levelet hagyott az apjának címezve, amelyben e néhány sorban adja okát tettének:

Megtagadták kérésemet, hát meghalok.*

Az öngyilkosság színhelyén csakhamar ott termelt dr Erdős Albert orvos, aki az első segélyben részesítette az öngyilkosjelöltet. A rendőrség részéről Zilahy Antal tb. alkapitány és Vass Károly rendőrelőnök mentek ki, akik kihallgatták a súlyosan sérült fiatalembert s beszállították az izraelita közkórházba. A sebesülés komoly, de nem életveszélyes, amennyiben a golyó a sziv fölött behatolva a gerinc-csontoknál megakadt, anélkül, hogy nemesebb részeket sértett volna. Az orvosok véleménye szerint előre nem látott komplikációk be nem állta esetén egy-két hét alatt fölépül.

A Kert-utca éjjel.

A Kert-utca éjjel: arcpirító, botrányos jelenetek színhelye. Ebben a tárgyban annyi panaszt kaptunk már, hogy elérkezettnek látjuk az időt ez ügyben a rendőrség figyelmét felhívni.

Azok a szerencsétlen teremtések, akik rendőri felügyelet alatt végzik sétáikat esténként már 10 órákor elárasztják a Kert-utcát, a Szent László-teret, sőt igen gyakran a Bémer-teret is. A Bémer és Szent László-téren azonban csak gyéren tűnnek fel, annál inkább láthatók nagyobb csoportokban a Kert-utcában.

A Kert-utca sarkán levő kávéház előtt csoportosan állnak — a másik sarkon szintén, úgy hogy vagy a kocsni uton, vagy pedig közöttük kell annak menni, akinek arra dolga akad. A többiek pedig — egyenkint vagy kettesben sétálnak.

Teljes lehetetlen itt végig menni nemcsak férfinak, hanem hölgyek társaságban sem, hogy néhány undorító megjegyzést ne kapna az ember.

Tudomásunk van róla, hogy a Kert-utcai

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

lakók és üzlet tulajdonosok egy félévvel ezelőtt kérvényt nyújtottak be a városi tanácshoz, hogy ezt a lehetetlen állapotokat szüntesse be. Ez a kérvény még mai napig sincs érdemlegesen elintézve, Hogy mi az oka azt nem tudni.

Pedig nagyon üdvös dolog volna, megvédeni az arra elhaladó emberek és az ott lakók érdekeit, ehhez úgy hisszük minden joguk megvan. Mert ma tisztességes nő pirulás nélkül arra nem mehet.

Az ottani üzlettulajdonosok is panaszkodnak, hogy sok vendéget veszítenek ezen botrányos állapotok miatt.

Egyébként most nagyon időszerű lenne ezeket az állapotokat megszüntetni mielőtt a nyári színház felépül, mert a színházból hazatérő közönségnek éppen ezen fent vázolt helyen kell keresztül jönni és ha a mai állapotok megmaradnak sok szülő tartózkodni fog hogy felnőtt leányával a színházba menjen.

Figyelmébe ajánljuk a rendőrségnek különösen a főváros főkapitányának erélyes intézkedéseit.

A fővárosban ugyanis a rendőri felügyelet alatt álló nőnek az utcán sétálni nem szabad. Ez igen könnyen keresztül vihető itt is és bizony nagy hállára kötelezné nemcsak azokat, akik ott laknak, hanem mindazokat akik a közérkölcst szívében viselik.

Rendelet az egyéves önkéntesekhez.

A honvédelmi miniszter észrevette, hogy egyévi önkéntesek, akik tanulmányaik folytatása céljából tényleges szolgálatuk elhalasztását kérték, figyelmen kívül hagyták a védtörvényi utasítást I. rész 72. §-a 3. pontja második bekezdésének rendelkezését, mely szerint a jelzett célból tanulmányaiknak a lefolyt tanévben történt folytatását évenként szeptember 1-ig kell illetékes állományparancsnokságuknál beigazolniok.

E helyett az illetők csakis ennek a határidőnek lejártá és tényleges szolgálatra történt behivatásuk után folyamodtak tényleges szolgálatuk elhalasztásáért és pedig annak beigazolása mellett, hogy tanulmányaik folytatása végett az új tanévre már beiratkoztak.

A honvédelmi miniszter, hogy ezen a bajon segítsen, ezt gondolta helyesnek:

Ez a szabályoknak meg nem felelő eljárás mely egyrészt a beiratási határidők késő volta, másrészt a még szükségessé váló hivatalos levelezések lebonyolítása folytán, az ily kérések eldöntését minden bizonnyal késleltette, elmulasztotta, ha az egyévi önkéntesek besoroztatásának az előírt módon való beigazolása tekintetében részletes kioktatásban részesülnek.

Amennyiben pedig oly egyévi önkéntesek kéri tényleges szolgálatuk elhalasztását, akik besoroztatásuk alkalmával valamely 8. osztályú középiskola utolsó évfolyamát látogatván, csakis utólag, a szóban forgó tanintézetnek elvégzése után részesítették az egyévi önkéntesi kedvezményben, az illetők az érettségi (osztály) bizonyítvány bemutatása mellett tartoznak bejelentni hogy tanulmányaikat valamely magasabb tanintézetben folytatni óhajtják.

Ezeknek az újabb tanulmányoknak tényleges megkezdését a szabadságolás első évében nem kell beigazolni.

UJDONSÁGOK.

* **Apponyi a közművelődésért.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette a soproni főispánt, hogy a soproni közművelődési ház céljaira 100000 koronát adományozott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter e nagylelkű adománya annyival nagyobb érdekléssel hat ránk, mert a D. M. K. E. nagyváradi osztályának szintén programjában van egy közművelődési ház létesítése és remélhetjük, hogy annak idején a miniszter a D. M. K. E. törekvését is hasonló nagylelkűséggel fogja istápolni.

* **Requiem Nogáll püspökért.** Boldog emlékü dr. Nogáll János felsz. püspök ezelőtt kilenc évvel hunyta le örökre szeméit. Az apostoli lelkű főpap lelkiüdvéért az általa létesített réti szent Vince intézet kápolnájában ma, szombaton, július 18-án reggel 7 órakor gyászmise lesz. A requimet Fetser Antal felszentelt püspök tartja.

* **Egy tanító ünneplése.** Lélekemelő, impozáns ünneplés keretében, kartársainak tisztelőinek s volt tanítványainak a szeretetétől és ragaszkodásától bearanyozva, csöndesen, a lüktető, rohanó élet lázas zsvajjától elvonulva folyt le a magyar nemzet egy derék, hivatása buzgó teljesítése közben, egy hosszú emberöltőn át megöszült »napszámos«-nak a jubileuma, Sárosi Ferenc, beéli róm. kath. kántortanító az ünneplést, aki 45 hosszú éven rajongó, nemes idealizmussal, rajongó hazaszeretettel taposta a tanítói pálya göröngyös, tövises útját s csöpögött a fogékony, romlatlan gyermekek lelkébe a szépnek, jónak és nemesnek az eszméit, a vallás és a haza iránt való törhetetlen, megalkuvást nem ismerő hűséget és ragaszkodást. Jubileuma alkalmából tisztelői a tegnapi nap folyamán megható kedves ünneplésén részesítették a népnevelés e buzgó, hivatása közben megöszült veteránját. A tiszteletére rendezett banketten jelen voltak az ősz »mester« egykori tanítványai, barátai, tisztelői, a beéli s tenkei intelligencia, élén Lindenmayer Károly tb. kanonok esperes-plébánossal s számosan. Az ünneplés lelkes, emelkedett hangulatban folyt le s számos pohárköszöntő hangzott el.

* **A város új képei.** Már említettük, hogy a nagyváradi város törvényhatósági bizottsága által a közgyűlési terem számára megrendelt s Erzsébet királynét és Rákóczi fejedelmet ábrázoló két olajfestmény megérkezett. A képeket tegnap bontotta fel Endrei Sándor festőművész s egyelőre a városház bizottsági termében helyezték el. Mindkét kép kitűnően sikerült, igazi műbesszel bíró művészi alkotás. Látsszik a képeken, hogy Endrey nagy gondossággal készítette a képeket. A királynőt fiatal korában ábrázolja az életnagyságu kép; az arcon a b. e. királyné jósága tükröződik vissza, Fején ragyogó diadém s a nyakában drága gyöngyfüzér, az öltözet egészen magyaros, kivágott kék selyem ruha pompásan megfestet; redőkben omlik alá. A fegyedelmi alak, oszlopos lépcső alján áll, balról viritó rózsatő, jobbról vázában begónia diszlik. Az egész alak élethű természetes bájjal, ami annyira jellemezte az áldott emlékü nagyasszonyt. Rákóczi Ferenc képe szintén megkapóan remek. A tejedelem arca nem oly sötét barna, sőt cigány

fekete, mint a legtöbb képen ábrázolják hanem enyhén piros telve étellel. Tekintete bátor de nem vad, s az enyhe vonások a lélek nagyságát emelik ki. Ruházata szinpopás kék bársony, gazdag sujással s válláról a hermelin fejedelmi palást omlik alá. — A polgármester hétfőn hívja össze a bizottságot, hogy Endrey Zándor művésztől a képeket a város nevében átvegyék. Az átvétel után kifüggesztik a képeket a városház disztermében. A királyné arcképét a diszterem déli falára helyezik el, s Felsége arcképe mellé. Rákóczi képei pedig a terem északi oldalán, a tanácsterem bejárata fölé, szemben Kossuth Lajos képével, a millenniumi kép baloldalán nyer elhelyezést. A két új kép a közgyűlési terem diszteré lesz s városunk szülöttének: Endrey Sándor művésznek hírnevét öregbitik.

* **Uj főnöknő az Immaculata intézetben.** Öt hónapja már, hogy a nagyváradi Immaculata intézet elvesztette főnöknőjét, Istenben boldogult Ladislaa nővért, ki csaknek fél-századon keresztül vezető szelleme, éltető lelke volt ennek a jóhírű intézetnek. Nagy gondot adott az elüljárásnak, hogy helyébe méltó utódott találjanak. Végre ki van nevezve az új főnöknő Hálk Paula budaörsi főnöknő személyében, ki át is vette már az intézet vezetését. Működéséhez nemcsak a zárda, hanem a város társadalma és a legszebb reményeket fűzi.

* **A tiszántuli református püspök-választás.** Debrecenből írják: Nagy izgalommal folynak az előkészületek a tiszántuli református egyházkerületi püspök választására. Egész csomó kombináció foglalkoztatja a választókat. Gróf Degenfeld József, a kerület főgondnoka, Erős Lajos debreceni teológiai tanár pártján van s annyira exponálta magát eddig már miatta, hogy gróf Tisza István megsokalta a dolgot s figyelmeztette arra, hogy a választás az egyházközségek dolga. Veszedelmes elenfele Dicsőfi József debreceni pap, a kerület főjegyzője. Nagy pártja van Dávidházy János esperes és Baltház Dezső esperesnek is. A harc igen heves lesz s kimenetele eddig egészen bizonytalan.

* **A szerb egyházmegyei kongresszus.** Ujvidékről írják: A patriárka választó kongresszust már összehívták, de még az új személyében nem történt megegyezés.

* **A katonai barakkok építése.** Nagyváradi városa a katonaság részére barakkokat akar építeni a Ferenc József-laktanya mögött, a Pece mellett levő üres területen s erre nézve a terveket is elkészítette s megküldte a temesvári hadtestparancsnokságnak. Mert a hadtestparancsnokság visszaküldte a terveket azzal, célszerűbb volna a városra, ha hosszabb ideig tartó megfelelő épületeket emeltetne a város. Javasolja, hogy egy vegyes-bizottság készítsen előzetes tervet, amelynek alapján építenék fel jóváhagyás után a barakkokat. A használatért a városnak fizetendő térítményre nézve csak a törvényben előírt összeget hajlandó a katonaság fizetni. Kéri a hadtestparancsnok, hogy a vegyes helyi bizottság összehívására nézve intézkedjék a város s az összejövetel helyét és idejét tudassa, hogy a katonai tagokat idejében kiküldhesse a hadtestparancsnokság.

* **Munkások és munkaadók harca.** Hogy mennyire igyekeznek a szakszervezetek vaskezek között befolyásuk alatt tartani a munkásokat és a munkaadókat, mi sem illusztrálja jobban, mint a következő eset. Az Incze és társa vállalkozó cég a kőműves munkások kérésére megtette azt, hogy hat kőművesnek a

reudes óradij szerinti munkabér biztosítása mellett, ha ezek többet dolgoznak még jutalmat is adott. Természetesen ezek a munkások jobban igyekeznek, mint társaik s így a jutalmat meg is kapják. Am a szakszervezeti tagok ebben akkord munkát láttak és a cégre kimondották, hogy szerződést szeg. E tárgyban tegnap este a főkapitánynál értekezlet tartott egy vegyes bíróság, mely békésen intézte el az ügyet oly formán, hogy ilyen jutalmazásokat is kerülni fognak a munkaadók. Az értekezlet hét órától 9 óráig tartott. Jellemző mindenestre az eset a szakszervezetek terrorizmusára, melyet nem mer senki sem feljeleníteni, mivel fél a szervezet bosszujától.

* **Esküvő.** Des Echerolles Kruspér István cs. és kir. főhadnagy, néhai Des Echerolles Kruspér Károly fia ma; július 18-án tartja esküvőjét a budapesti belvárosi ferenczendi templomban bájos arájával, Czvek Ilonkával, Czvek Kálmán kuriai bíró leányával. Az esketési szertartást Lopussy Gyula Szent József-intézeti alkormányzó végzi.

* **A város kölcsöne.** Rimler Károly polgármester és Lukács Odön városi adóügyi tanácsnok tegnap Budapestre utaztak, hogy a miniszter által engedélyezett másfél millió koronás kölcsön ügyében az ajánlatot tett három fővárosi pénzintézetnél eljárjanak.

* **Halálos facsusztatás.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap Élesden a Fischer-téle erdőipar vállalatnál. Ávrám Vazul, feketetői lakos, a vállalat egyik munkása, ott állt a több mint 300 méter magas facsuszató aljánál, amelyen a kivágott hatalmas törzseket engedik be. A csuszató tetején néhány rakoncátlan pásztorgyerekek hancuroztak, akik azzal mulattak, hogy kisebb fatöngöket görgettek lefelé. Egy ilyen villámsebesséssel lesikló törzs, ugynevezett „slipper” csusztatás közben kiugrott a vágányból s az alatt álló Ávrámot összezúzta. Az elősiető emberek csak borzalmasan összeroncolt hulláját tudták előhuzni a gyilkos fatöng alá. A csendőrség energikusan nyomoz, hogy kit, vagy kiket terhel a felelősség a szerencsétlenül járt munkás borzalmas haláláért.

* **Botrány a Félix-fürdőben.** Ilyen cím alatt folyó hó 14-iki számunkban megírtuk, hogy Szomódi Ferenc, aki garázdálkodásával botrányt okozott, Szabó Lajos csendőrszervező karját megütötte. Mint értesülünk ez a hírünk tévedésen alapszik, mert Szomódi az őrsvezetőhöz hozzá sem ért, a mi különben természetes is mert ez esetben a csendőrség okvetlenül fegyverét kellett volna használni, így követeli ezt a fegyverbecsület.

* **Ki akar rendőr lenni?** A rendőrségnél 3 ideiglenes rendőri állás üresedett meg. Pályázók pályázati kérvényüket a rendőrfőkapitányhoz címezve mielőbb adják be. A pályázóktól megkivánják, hogy írni, olvasni tudjanak, kiszolgált katonák, továbbá hogy 20 éven felül és 40 éven alul legyenek, épek, erősek és rkölcsi tekintetben kitógástalanok legyenek.

* **Gyilkos villám.** Tragikus módon lelte a halálát tegnap Biharudvariban a falu csordása Nagy Imre. A mezőn őrizte a gondjaira bízott állatokat, miközben hirtelen sötét haragos felhők tornyosultak a komor égen, megdőrdült az égbolt s egy cikázó vakító villám halálra sujtotta a csordást. Mire a falubeliek, akik a megrémülten hazaszaladó állatok láttára rosszat sejtettek — a mezőre mentek, a vén csordásnak már csak a megszenesedett holttestére akadtak.

* **Nagy vihar Székelyhídon.** Tegnap délután óriási othöngött Székelyhídon. A vihar

fél öt órától fél hatig tartott. Ez alatt oly óriási felhőszakadás volt, hogy az utak járhatatlannak lettek. A községi patak vize kiöntött s eliszaposította a kerti veteményeket. A víz több helyen a hidakat is feltépte és elvitte. A nagy felhőszakadás mellett orkán-szerű szél is dühöngött, mely több háznak a tetejét is letépte. A község határában jég is esett, mely a dohányvetésben jelentékeny károkat okozott. Ujlétán szintén volt jégeső, mely azonban a legelőn huzódott el s így a szőlőben kárt nem tett.

* **Öngyilkos cseléd.** Papp Mária felső-ábrányi illetőségű 24 éves cseléd, néhány nappal ezelőtt beállott Pollácsék Zsigmondhoz mindenek és belépésekor mindjárt 4 korona előleget vett fel. 3 napi szolgálat után tegnap este kiment a szőlőhegyre, gazdája szőlőjébe és ott felakasztotta magát. Azonban hamarosan észrevették és levágták a kötélről. A leányzónak, ki szerelmi bánatában akart öngyilkos lenni, komolyabb baja nem történt.

* **Katonazene hangverseny van minden vasárnap délelőtt a PANNÓNIA-szálloda éttermében. Dréher sör. Zónareggeli. — Saját termésű borok.**

* **A Náci bácsi mozija.** Weisz Ignác, a Nemzeti-szálloda közkedvelt bérlője a mai naptól kezdve esténként 15, Nagyváradon még nem látott mozgófényképet mutat be. A kizárólag jobb közönség által látogatott helyiségben jó ételek és italok szolgáltatnak fel igen olcsó árban. *Beleppődj ninc.* A zenét Varga Stefi zenekara szolgáltatja. A műsor a következő: Elvárzsolts ház. — Női párbaj. — Borbély és bohóc — Csoda-tyuk. — Poloskás kisasszony. — Dinnye hatás. — Csodálatos hajnövesztő. — Csodahalászat. — Pajkos gyermekek. — Betörők munkában. — Fényképész. — Little Tich átváltozó-művész. — A menyasszony álma. — Aranybogár. — A boszorkány titka.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este Kóczy Antal teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor siesen Pais Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jég hideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerti helyiség árnyas fái alatt.

* **Az intelligencia találkozó helye** az Európa szálló árnyas hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófénykép előadásokat rendeznek.

* **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

* **Erdős és Grünfeld** cég Nagyvárad Bémer-tér Poynár palota. Női ruha készítése, vászon és kelengye fehérneműek a legjutányosabb árakban.

SZÍNHÁZ.

A Népszínház sorsa.

A kormány és a főváros megbízottai tegnap megkötötték a Népszínház átvételére vonatkozó szerződést. Ezzel égetően aktuálissá lett a tagok végkielégítése. A Népszínház eddigi bérlői arról az alkalmazottak előtt nyilatkozott, hogy az elbocsátottaknak megadják a hat hónapi végkielégítést, amire az állam kötelezte őket, de július, augusztus és szeptember hónapokra nem adja meg a fizetésüket.

A színház vezetőségének ez az eljárása

nagy fölháborodást keltett a tagok között, akik elhatározták, hogy tegnap délelőtt gyűlést tartanak a Népszínház színpadán, hogy megbeszéljék a további teendőket.

A tagok már korán reggel gyülekezni kezdtek a színpadkapu előtt. Csoportokba verődve, hangos szóval tárgyalták a tegnapi nap eseményeit.

A tagok legnagyobb része nem egyezkedett ki az igazgatósággal s csupán félhavi gázsiját vette föl. Biznak a maguk igazukban s semmiképen sem engednek a követelésükből. A gyűlést azonban nem tartották meg abban a reményben, hogy a színház régi gazdái megadják a sok herce-hurcát, a kiéheztetési módszert s engedni fognak álláspontjükből.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

II.

A kir. kath. jogakademia.

A részletekre áttérve, Nagyvárad jogi főiskolájával, kir. kath. jogakadémiánkkal kezdjük a tanintézetek ismertetését.

A jogakademia almanachja a tanári kar névsorának közlése után az elmúlt tanév történetét ismerteti, közlővén benne dr. Bozöky Alajos tanév megnyitó beszéjét és dr. Sigmond Andor szakelőadását. A munkás biztosítás reformjáról. Az év folyamán az idősebb tanárok személyi pótlékát a miniszter jelentékenyen jelentette. A tanári kar megfestette Apponyi Albert arcképét és a minisztert feliratilag üdvözölte ez alkalommal. Jelentékenyebb irodalmi működést dr. Bozöky Alajos, dr. Kiss Géza, dr. Notter Antal és dr. Némethy Gyula fejtettek ki.

A tanulmányi rendet semmi sem zavarta. Az ifjusági egyeletek alapszabályaik medrében működtek, különösen buzgó tevékenységet fejtven ki a Mensa Academica érdekében, melyet a nagyváradai társadalom is melegen felkarorolt.

A joghallgatók közül kitüntetéssel vizsgáltak 23-an.

Érdekes és fölötte megszivlelendő adatokat tartalmaznak a statisztikai táblázatok.

Az első félévben volt a jogakadémiának 194, a másodikban 172 hallgatója. Az utóbbiak közül volt:

magyar	137	vagyis	79.65 %
német	1		0.58
szerb	2		1.17
oláh	32		18.60

Vallás szerint:

róm. kath.	55	vagyis	31.97 %
görög kath.	14		8.13
görög kel.	23		13.37
ref.	18		10.46
ágostai	4		2.35
zsidó	58		33.72

Elértünk tehát oda, hogy a kir. kath. jogakadémián legtöbben a zsidók vannak: több mint egy harmadrésze a hallgatóknak a zsidó fajhoz tartozik. A magyarság rovására kitüntetett 79.65 százalékból levonva a 33.72 százalék zsidót, marad fajmagyarnak 45.93 százalék, a miből kitűnik, hogy a nagyvárad kir. katholikus jogakademia többségét nemzetiségiek és zsidók teszik. És itt nevelődnek Biharvármegye és Nagyvárad város értelmiségének jövődö vezérei! Szomorú kilátás a jövőre.

Ezek az adatok alkalmasok az elmékedésre, ha ugyan nem a kétségbeesésre.

Fölvétel a DMKE makói internátusába. A DMKE makói diákközhelyében a jövő iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vesznek föl. Az ellátás díja hónaponta 36, a beiratás-, orvos-, butorhasználat díja évi 40 korona. A fölvételt kérő, bélyegtelen folyamodványok az iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulóknál újravételi bizonyítvánnyal felszerelve, a DMKE makói diákközhelyének felügyelő-bizottságánál kell beadni. Részletes tájékoztatóval kívánatra készséggel szolgál a diákközhely igazgatósága Makón. A fenti intézményhez hasonlóan pár év alatt minálunk is létesülnek kulturházak, melyek, hogy eredményesen fognak dolgozni, garancia rá az eddigi DMKE intézményei.

Központi független katolikus napilap. A »Magyar Allam« ra, alapítási idejére nézve az ország legrégebb napilapjára hívjuk fel a figyelmet. A »Magyar Allam« immár ötvenedik évtolyamát kezdi meg, jelenleg *Szentkirályi I. Zoltán* országgyűlési képviselő főszerkesztése alatt a régi kipróbált szerkesztőséggel. A lap a tiszta magyar katolikus politikát hirdette és hirdeti ma is az országos függetlenségi párt programját vallja. Előfizetési ára 28 korona. Segédlelkészek, tanítók, tisztviselők, munkások havi 2 koronával fizethetnek elő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Szabadság-tér 6.

TÁVIRATOK.

A király nyaralása.

Ischl, július 17. A király az idén szeptember 6—7-ig marad Ischlben, mire visszatér Bécsbe. Bécsben a király Erzsébet királyné halálának évfordulójáig marad és szeptember közepe táján a nagy császárgyakorlatokra Magyarországra utazik.

O Felsője és Edwárd találkozója.

Budapest, jul. Edwárd angol király augusztus 12-én Mundenbe érkezik, ahol már a magyar király várni fogja. Ugyanakkor ott lesz a bécsi dalárda is, melynek előadása a múlt évben Edwárdnak nagyon megtetszett.

A forrongó Balkán.

Berlin, július 16. A monasztiri zendülésről ma alig érkezett fontosabb hír. A táviróvonalak fölött a török kormány rendelkezik s így természetes, hogy a mozgalom jelentőségét a felhivatalos táviratok igyekeznek túlzottan is kibővíteni. Ozman pasa, akit a meggyilkolt Semszi basa helyére küldtek ki, állítólag szétkergette Rezva mellett a zendülőket, Magántávirat szerint ellenben a zendülők hatalmukba kerítették Reznát és Ochridát.

Megszólal a bécsi diplomácia is és kijelenti, hogy a szultán egy-kettőre rendet fog teremteni minden bizonnyal a Balkánon, mert a zendülés nem irányul a szultán uralma ellen.

A hatalmak reformációjáról tovább folyuak a tárgyalások. Az angol-orosz javastatról hivatalos jelentés még ma sem érkezett s egyre bizonyosabbá válik hogy Izvolszki és Aehrsntal augusztusi találkozása előtt a javaslat részletei hitelen formában nem is kerülnek a nyilvánosság elé.

Az angol flotta Fiumében.

Fiume, július 17. Ma délután 5 órakor érkezett meg az angol földközi tengeri flotta, amely a következő hajókból áll: All Gireen (15.240 tonna, 16 ágyu, 344 ember) parancsnok Troubridge sorhajókapitány; Pringe of Walos, Battenberg herceg viceadmirális hajója (15.240 tonna, 16 ágyu, 340 ember) parancsnoka Francis Miller sorhajókapitány; Clory (12.160 tonna, 16 ágyu, 750 ember) parancsnoka Pnepshooby sorhajókapitány.

Az angol hajók megérkezésekor az üdvözlések után Faber angol konzul és Roediger révkapitány gőzcsónakon mentek Drury admirális hajójára, üdvözölték őt s azután a gőzcsónakon együtt jöttek az Adamics-molóra, amelyet már délután 4 órakor elzártak a közönség elől. A fogadtatás után Drury admirális, Battenberg herceg viceadmirális s a többi parancsnok látogatást tettek a kormányzónál, Luppis alpolgármesternél és a tervparancsnoknál. Az angol hajókat a közönség megtekintheti.

Perzsiái állapotok.

Pétervár, jul. 17. Az Oroszországba vezető táviró vonalakat ismét elszakították. Umirakhisz városrészt tegnap egész nap bombázták. Satar khán azonban megtartotta pozícióját. Rachim khán lovassága több házban fosztogatott. Ma nyugalom uralkodik. Umirakhisz lakossága táviratot küldött a sahnak, melyben kegyelmet kér. A bazárok még mindig zárva vannak. A kereskedelem óriási károkat szenved.

Tiflisz, jul. 17. Ma Volkov orosz vezénylő tábornokra revolverből rálöttek. A golyó a tábornokot életveszélyesen megsebesítette. A tettes elmenekült.

A cigányok tömeges kivándorlása.

Budapest, július 17. A dánosi rablógyilkosság óta a cigányoknak Magyarországon lényegesen megnehezedett a helyzetük. Az országban szerte elkeseredetten üldözi ugy a népet, mint a hatóság a szegény morékat. A nép mindenünnen bortal, kaszával hajtja el, hogy a cigányok szintén kivándorlásra adják a fejüket. Tömegesen költöznek ki és pedig különösen Oroszországba. Baranyában a múlt hónapban nem kevesebb, mint 50 oroszországi utlevél szolgáltatott ki a kóbor cigányoknak.

Nagy jégeső Mátészalkán.

Mátészalka, július 17. A mátészalkai járás több községben valamint Nyirbátorban tegnap óriási jégzivatar volt, aminő már évek óta nem pisztított. Előbb hatalmas záporos esett, majd oly

sűrű jégeső hullott. hogy a földet a jégszemek 10 cm. vastag réteggel vonták be. A jég a kukoricát és a szőlőt csaknem teljesen tönkretette. Nyirbátorban a jég több helyen ablakokat zúzott be.

Z E N E.

A falusi kislány Pesten. Czuczor Gergely ily című zsánerképét *Emőd* Tamás cabaret-szöveggé dolgozta át, amelyet *Mezey* Zsigmond, az erős tehetségű zeneszerző igen bájos, fölbemászó eredeti zenét komponált. A szerencsés kezű ifjú szerzők művét Vörös Illy, a Népszínház-Vigopera tagja programjába sorozta. A kedves dal legközelebb a nyilvánosság előtt megjelenik.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a t. vevőközönseget tisztelettel értesíteni, miszerint a

LEBOVITS MIKSA és TÁRSA-féle

cipő üzletet
megvettem

és az ott felhalmozott férfi-, női- és gyermekcipőket a mai naptól fogva minden elfogadható árrban árusítom.

Teljes tisztelettel

REINER S. SÁNDOR.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irtá:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(80)

Csupán egyetlen egyszer hagyta el uralma.

Késő este volt. Kért, küldenének el az osztrák követséghez egy angol hírlapért, mely egy akkor függőben lévő, különös politikai kérdés miatt érdekelte.

Ő excellentiája személyesen hozta el a lapot és mély megindulással lépett az ágyhoz.

— Hogyan van? . . . Hogyan van? Igaza volt, Sterzl! . . . Ignatieff valóban . . . bámulatos . . . Valóságos látónoki tulajdonsággal bír . . . Nagyon fogom hiányát érezni, ha Konstantinápolyban . . . — Nem birt tovább beszélni. Kinos csend állott be.

— Valamivel messzebb visz az utam . . . mint Konstantinápoly . . . suttogá végre Sterzl. — Szeretném tudni, ki jön a helyemre . . . — Hangja elakadt és nyögve rejté el arcát a párnák között.

Éjjel felé kezdetét vette a haláltusa. Dr. C . . . előre figyelmeztette a tábornokot, hogy az szörnyű lesz. Hiába igyekeztek Zinkát eltávolítani a haldoklótól; egy pillanatra sem hagyta el. Egész éjjel át ott térdelt a kúzkódó

mellett, rücskös kis fehér ruhájában és imádkozott.

Öt órakor reggel megszűnt a hörgés. Már úgy tetszett, mintha mindennek vége volna, ekkor egyes szavakat kezdett hebegni a haladkló. Sajátságosan beszédes tekintet, mely távol messzeségbe látszott nézni s minőt csak baldoklóknál figyeltek meg, sugárzott szeméből.

— Ne sirj, gyermek! . . . lehelé, — még jóra fordul minden, — aztán nagy nehezen keresni látszék valamit kezeivel s mintha egy eszme után kapkodnék, mit nem bír többé megragadni, szemdi utolszor nővére tapadtak:

— Feküdj le, Zini, — leheté elhaló hangon, — jobban vagyok . . . alhatnám . . . Konstatiná . . .

A falnak fordult s mélyen nyugodtan felsóhajtott . . .

Vége volt . . . utra kelt! — A tábornok befogta szeméit és kivezetje Zinkát.

Künn a bolthajtásos folyosón egy megtört alak állt. Sempály volt. Megbánástól nyugtalanságtól üldözve, a palazzetóba lopódzott. Halványan, arcából kikelve állt ott reszkető kezekkel és tompa tekintettel.

A lány nem rettent vissza tőle, — elhaladt mellette . . . nera is látta!

A csodaszerű déli nap hajnalragyogásatolyó arannyal vonta be a koltivekkel környezett udvart. Egy setét árnyakkal telt sarokban egy csomó kék pillangó játszadozott, mint egy darab kék égneke apró foszlányai. Az a serok volt, amelyben az amazon állt.

(Folyt. köv.)

Hirdetések

felvételnek
a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁC.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 17.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 17.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közúti vasút	—	552.—
Városi villamos vasút	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 17.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25

Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás aröny	—	23.51
20 frankos (Napoleonnder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

Ujabb sáskapusztítás a székelyhídi járásban. A székelyhídi járásban tekintettel arra, miszerint nemcsak Nagylétán, de más község határában is fellépett a sáska, a főszolgabíró elrendelte, hogy a járás minden községe vizsgálta meg a határt, hogy vajjon nem jelentkezett-e ott is sáska. A vizsgálat meglepő eredménnyel járt. Ezideig megállapították, hogy Bihardiószeg, Jankafalva, Kóly és Erselind községei határait mindenütt megjelent a veszedelmes rovar. Az elősorolt helyek közül egyedül Kóly községében okozott eddig nagyobb kárt, mert itt a legerősebb már bement a kukorica termésbe és ott a kukorica szárát, levelét pusztítja. A többi helyeken mindenütt a legelőt lepte el a sáska. A pusztítást a legelőkön megkezdtek. Itt az emberek éjjelenként végzik a férges pusztítását. A kólyi határban azonban már nem igen tudnak védekezni a sáska ellen, mert a kukorica termést nem áldozzák fel az emberek. Az ideig megfigyelések különben a jövő évre lesznek kihatással, amikor a most megfertőzött területeket már a kora tavasszal denificiálni fogják.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levéltejek,

színes, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK ÚJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 45

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	0 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 34

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Magy. kir. államvasutak.

163594. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága központi szertárában ez idő szerint készletben levő és a folyó évben még összegyűlő összesen mintegy 150 métermázsas XVI. 147 tételű betét nélküli ócska ruggyantát és 580 métermázsas XVI. 148. tételű betétes ócska ruggyantát eladni óhajtván, e célból nyilvános pályázatot hirdet.

A vevő köteles a neki eladott mennyiségeket, melyek a tényleges vissznyeremény szerint a fenti mennyiségeknél 10 (tiz) százalékkal nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek a felszólítás vételétől számított tizenhárom napon belül okvetlenül átvenni és a szertárból eltávolítani.

A jelenlegi készlet a költéssel megkötésével egyidejűleg a december hó végével összegyűlő mennyiség pedig 1909. évi január hó végével fog a vevőnek rendelkezésére bocsáthatni; ha pedig a minimális mennyiség utóbb említett határidőig nem gyűlne össze és ha a vevő erre igényt tart és ezt legkésőbb 1909. évi február 5-ig velünk írásban,

közli, akkor a még hiányzó mennyiség az 1909. évi vissznyereményből fog kiszolgáltatni.

Az anyag fentnevezett szertárban veendő át, annak vasuti kocsihoz való felrakásáról és továbbszállításáról a vevő tartozik gondoskodni; ha pedig a vevő az anyagnak vagonokba való felrakását a szertár által kívánja végeztetni, akkor tartozik ezért métermázsánként 11 (tizenegy) fillért fizetni.

A pályázni kívánók felkérhetnek, hogy erre vonatkozó és egy koronás magyar okmány bélyeggel ellátott, sértetlen és lepecsételt borítékba tett ajánlataikat a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályában (VI. Andrássy út 73 sz. II. 43 ajtó sz. a.) következő címzéssel: »Ajánlat 163594 számhoz ócska ruggyanta megvételére» 1907. évi augusztus hó 4-ének déli 12 órájáig benyújtani sziveskedjenek, amikor azok ugyanott felbontatni és felolvasatni fognak. Az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői ezen versenytárgyalásnál jelen lehetnek.

Az ajánlatok kizárólag ezen, célra rendelt és említett anyag és leltárbeszerzési szakosztályban egy példányban ingyen kapható úrlapra ennek rovatának pontos kitöltése mellett állítandók ki és pedig az ajánlati áraknak számokban és betűkben való kiírása mellett.

Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására 122291—1896 szám alatt fenálló általános feltételeket magunkra nézve kötelezőknek elismerni és az erre vonatkozó feltét füzetet, mely nyomtatvány tárukban 30 fillért megszerzendő 60 filléres okmánybélyeggel elátni két tanu előtt sajátkezűleg aláírni és ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek vidékieknek 30 fillér és 20 filléres postabélyegnek a nyomtatványtárhoz leendő beküldése után postával küldetnek meg.

Bánatpénzként megvonni szándékolt anyag ajánlati ár szerinti értékének 50 százaléka az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas érték papirokban teendő le főpénztárunknál.

A bánatpénzt az ajánlatnál egy borítékban beküldeni nem szabad, annak letéte azonban az ajánlaton felemlítendő. A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Nem az előírt úrlapon benyújtott, bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzű, feltét füzet nélküli, nem sértetlen borítékban le nem pecsételt elkészve vagy távri uton tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek ezen pályázati hirdetményen felsoroltaktól eltérő feltételeket, vakarásokat vagy javításokat tartalmaznak nem fognak figyelembe vétetni.

Pótajánlatok egyáltalában nem bocsáthatnak tárgyalás alá.

Ajánlattevők ajánlataikat azok benyújtásától számítva az ajánlatok fent tartandó döntésig visszavonhatatlan kötelezettségben maradni tartoznak. Az ajánlatok tetszés szerinti rész mennyiségekre is szolgálhatnak, de az alul írott igazgatóság is fentartja magának a jogot, hogy egyeseknek tetszése szerinti rész mennyiségeket engedhessen át, melyek ajánlattevő ha csak annak ellenkezőjét ajánlatában világosan ki nem kötötte elfogadni tartozik. Az alulírott igazgatóság fentartja magának még azon jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlati árakra, szabadon választhasson és, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket tehessen.

Budapest, 1908. évi június havában.

Az igazgatóság.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 100,000 koronáról 2000 drb. új 200 kor. azaz kétszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszáz ezer koronára emeli fel s egyúttal a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. új egyenkint 200 azaz kétszáz korona névértékű részvényt kicseréli.

A 2000 drb. új 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módok mellett történik:

1) a részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak.

2) az új részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arányban részesednek.

3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyegzés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.

4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdíj fizetendő.

5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor. a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

1908. június hó 1-én	30 korona
» július hó 1-én	20 »
» augusztus hó 1-én	30 »
» szeptember hó 1-én	20 »
» október hó 1-én	30 »
» november hó 1-én	20 »
» december hó 1-én	30 »

6) A befizetések után f. év végeig 5 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

**Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.**

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termésű, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodat és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazar-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérnemű varrodát, hímző és előnyomdát

melyben mindenféle fehérneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenygyekre elfogadhatnak. Állandó raktár a legújabb kész és kezdett kézi munkából. Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvetetnek. — Tanuló leányok felvetetnek

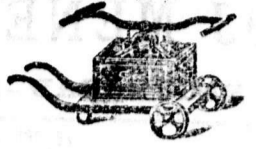

STERN JAKAB

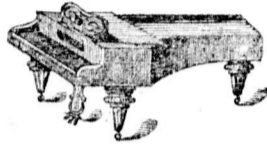
első nagyváradai villanyerőberendezett réz és harang-öntődeje, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bármilyen cse-

gök, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékhez szükséges sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszbádógos munkákat, vízvezeték berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékimmal felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat. Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközök.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugy- szintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel!

Özv. Mustó Jánosné.

Magyar királyi államvasutak.

158974—908. szám.

A.)

Pályázati hirdetmény.

Az 1909. évben és részben 1911. év végéig terjedő időben kisebb mennyiségben szükséges alább felsorolt műhelyi faanyagok szállítását biztosítani kívánjuk és azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek megközelítőleg a következők:

1. 25 mm. erdei bükkfa deszka,
2. 63,5 mm. metszett luc fenyőfa,
3. 70 mm. erdei bükkfa padló,
4. 210 mm. hársfa padló,
5. 35 mm. kőrisfa palló,
6. 20 mm. lucfenyőfa palló,
7. 245 mm. nyárfa palló,
8. 38,6 mm. keményszálfa,
9. 690/05 mm. mahagonyfa,
10. 500 mm. vágott lemezfa diófából 2 m m. vastag,
11. 80. mm. vágott lemezfa diófából 5 m/m. vastag,
12. 25 mm. vágott lemezfa amerikai diófából 2 m/m. vastag és
13. 40540 folyóméter különféle alaku fényezetlen diófaléc.

Az ajánlatok f. é. július hó 27. én déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (VI. Andrassy ut 73 sz. II. em. 43 ajtó) betérjessz-tendők, az 5 százalék bánatpénz pedig f. é. július hó 26. án déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál leteendő.

A részletes pályázati felhívás, nem különben az ajánlat tételre használandó ajánlati minták, melyekben az előre láthatólag szűkeleges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, alulírott igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (VI. Andrassy ut 73 sz. II. emelei 43 ajtó) és valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők, illetőleg ott megszerezhetők.

A 122291—96. sz. általános valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144—98. sz. érvényben levő különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (VI. Andrassy ut 73—75. sz.) a vételár (általános feltételek 50 fillér, különleges feltételek 30 fillér) befizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül postaköltség fejében 20 fillér nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest, 1908. évi június hóban.

A m. kir. államvasutak
Igazgatósága.

450—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyváradai kir. törvényszéknek 1908. évi 16683 számú végzése következtében vb. Guttman Mózés ellen 1908. évi június hó 8—15-én foganatosított csődletározás alkalmával leltározott, foglalt és 1684 K 60 fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: kereskedelmi árucikkek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a margittai kir. járásbíró-ság 1908. évi V. 292—3. számú végzése folytán Széplakon vagyombukott üzletében leendő megtartására 1908. évi július hó 22-ik és kö-

vető napjának délelőtti 10 órája határidejűl kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felültoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Margittán, 1908. évi július hó 5. n.

Jóny,
kir. bír. végrehajtó.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-képes z-l ámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1, lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedő
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.